

RGD-61-5/15/IW/MW

Gdańsk, 30.11.2015 r.

DECYZJA RGD 9/2015

Stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 184) oraz § 2 pkt 4 i § 5 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887),

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

po przeprowadzeniu przeciwko spółce Gminne Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. z siedzibą w Skarszewach postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów:

I. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, **po uprawdopodobnieniu stosowania** przez spółkę Gminne Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. z siedzibą w Skarszewach praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o których mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegających na:

1. Stosowaniu we wzorcu umownym zatytułowanym *Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* postanowień o treści:

1.1 *Odbiorca zobowiązuje się do: (...) pokrycia kosztów wymiany wodomierza głównego powstałych w wyniku nie zabezpieczenia go przed działaniem warunków atmosferycznych albo uszkodzeniami mechanicznymi oraz kosztów zainstalowania wodomierza głównego w przypadku jego kradzieży,*

co może zostać uznane za niezgodne z art. 15 ust. 3 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i odprowadzanie ścieków (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 139) i stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

1.2 *Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody bądź ograniczenie lub wstrzymanie odbioru ścieków wywołane: (...)*

c) brakiem wody w ujęciu,

d) zanieczyszczeniu wody na ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia, (...)

g) przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, (...)

i) innymi przyczynami zależnymi od Odbiorcy,

co może zostać uznane za naruszające art. 471 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r., poz. 121) i stanowić praktykę określoną w art. 24. ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

1.3 Odbiorca dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki w terminie określonym w fakturze,

co może zostać uznane za niezgodne z art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i odprowadzanie ścieków (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 139) i § 17 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryfy oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. z 2006 r., Nr 127, poz. 886) i stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

1.4 W przypadku niesprawności wodomierza głównego, ilość pobranej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 6 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza, a gdy nie jest to możliwe - na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy niesprawności wodomierza,

co może zostać uznane za niezgodne z § 18 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryfy oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 139) i stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

1.5 Przedstawiciele Przedsiębiorstwa po okazaniu legitymacji lub pisemnego upoważnienia mają prawo wstępu na teren nieruchomości lub pomieszczeń każdego, kto korzysta z usług w celu przeprowadzenia kontroli urządzenia pomiarowego, wodomierza głównego lub wodomierzy zainstalowanych w lokalu i dokonania odczytu ich wskazań, dokonania badań pomiarów, przeprowadzenia przeglądów i napraw urządzeń posiadanych przez Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, a także sprawdzenia ilości i jakości ścieków wprowadzanych do sieci,

co może zostać uznane za niezgodne z art. 7 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i odprowadzanie ścieków (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 139) i stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

1.6 Umowa może być rozwiązana (...) przez Przedsiębiorstwo za trzymiesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez Odbiorcę,

co może zostać uznane za niezgodne z art. 6 ust. 3 pkt 6 i art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i odprowadzanie ścieków (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 139) i stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

1.7 W razie naruszenia przez ODBIORCĘ postanowień § 15 ust. 4 albo § 19 ust. 1, w tym w szczególności w razie opóźniania się z zapłatą za wodę przez dwa okresy obrachunkowe uprawnia PRZEDSIĘBIORSTWO do rozwiązania umowy bez zachowania okresu wypowiedzenia,

co może zostać uznane za niezgodne z art. 6 ust. 3 pkt 6 i art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i odprowadzanie ścieków (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 139) i stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

2. Naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niezamieszczenie we wzorcu umownym zatytułowanym

Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków postanowień dotyczących:

- 2.1 praw i obowiązków stron umowy w zakresie dotyczącym standardów i terminów rozpatrywania zgłaszanych przez konsumentów reklamacji, wbrew wymogowi określonymu w art. 6 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 139), co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
- 2.2 warunków usuwania awarii przyłączy wodociągowych będących w posiadaniu odbiorcy usług, który to obowiązek wynika z art. 6 ust. 3 pkt 3a ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 139), co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
- 2.3 ustaleń zawartych w zezwoleniu na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, tj.: daty podjęcia działalności, obszaru działalności, wymagań w zakresie jakości usług wodociągowo - kanalizacyjnych, warunków, zakresu i trybu kontroli realizacji zezwolenia i przestrzegania regulaminu, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ww. ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, warunków wprowadzania ograniczeń dostarczania wody w przypadku wystąpienia jej niedoboru, zobowiązania do prowadzenia przez przedsiębiorstwo wodociągowo - kanalizacyjne racjonalnej gospodarki w zakresie działalności objętej zezwoleniem, warunków cofnięcia zezwolenia, warunków dotyczących okoliczności, w których zezwolenie może być cofnięte bez odszkodowania, który to obowiązek wynika z art. 6 ust. 3 pkt 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków w związku z jej art. 18, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

oraz po złożeniu zobowiązania ww. przedsiębiorcy do:

- A. podjęcia działań zmierzających do zakończenia naruszeń poprzez wprowadzenie nowych wzorców umownych pod nazwami: 1) Umowa o zaopatrzenie w wodę, 2) Umowa o odprowadzanie ścieków oraz 3) Umowa o zaopatrzenie w wodę oraz odprowadzanie ścieków, które nie zawierają postanowień zakwestionowanych w postępowaniu przez Prezesa Urzędu oraz uzupełnione zostały o postanowienia, na których brak wskazywano w postępowaniu,
- B. usunięcia skutków dotychczasowych naruszeń poprzez zaoferowanie obecnym klientom możliwości zawarcia nowych umów w oparciu o proponowane wzorce,

nakłada się na przedsiębiorcę Gminne Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. z siedzibą w Skarszewach obowiązek wykonania zobowiązania określonego w:

- punkcie I. A sentencji decyzji w terminie dwóch tygodni od dnia uprawomocnienia się decyzji,
- punkcie I. B sentencji decyzji w terminie trzech miesięcy od daty wprowadzenia nowych wzorców umownych.

II. Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 184) nakłada się na przedsiębiorcę Gminne Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. z siedzibą w Skarszewach ob-

owiązek przedłożenia w terminie pięciu miesięcy od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji informacji/dokumentów potwierdzających wykonanie zobowiązania, o którym mowa w punkcie I. ppkt A i B sentencji decyzji, tj.:

- 1) przekazania nowych wzorców umów wprowadzonych zgodnie z przyjętym zobowiązaniem, o których mowa w punkcie I. A sentencji decyzji,
- 2) przekazania kopii 3 przykładowych umów zawartych z nowymi odbiorcami usług, w oparciu o wprowadzone wzorce,
- 3) przekazania dowodów zaoferowania dotychczasowym odbiorcom usług możliwości zawarcia nowych umów w oparciu o proponowane wzorce, poprzez przekazanie kopii listy z podpisami klientów, którym propozycja zawarcia umowy w oparciu o nowy wzorzec złożona została osobiście oraz w przypadku konsumentów, którym wysłano propozycję zawarcia nowej umowy, przekazania kopii listy wysyłkowej wraz z kopią przykładowego pisma informującego o możliwości zawarcia nowej umowy,
- 4) podania informacji o liczbie dotychczasowych odbiorców usług, którym doręczono propozycje zawarcia nowych umów oraz o liczbie odbiorców usług, którym nie przekazano takiej propozycji, ze wskazaniem przyczyn takiego stanu,
- 5) udzielenia informacji o liczbie odbiorców usług, którzy podpisali nowe umowy.

III. Na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., poz. 267) w związku z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 184)

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

umarza się postępowanie administracyjne, jako bezprzedmiotowe, wszczęte pod zarzutem stosowania przez spółkę Gminne Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. z siedzibą w Skarszewach praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24. ust. 1 i 2 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na bezprawnym działaniu poprzez stosowanie we wzorcu umownym zatytułowanym *Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* postanowienia o treści: *Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody bądź ograniczenie lub wstrzymanie odbioru ścieków wywołane: a) działaniem siły wyższej albo z wyłączonej winy Odbiorcy lub osoby trzeciej, za którą Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności*, jako naruszającego art. 471 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r., poz. 121).

UZASADNIENIE

[1] Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwany dalej: *Prezesem UOKiK*, na skutek otrzymanej skargi, podjął czynności, w toku których zebrał dokumenty, dające podstawę do podejrzenia, iż mogło dojść do naruszenia przez spółkę Gminne Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. z siedzibą w Skarszewach, zwaną dalej: *Spółką* lub *GWiK*, przepisów ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 184), zwanej dalej: *ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów*. Mając to na uwadze postanowieniem nr 36 z dnia 26 lutego 2015 r. (k. 1- 10) wszczęto z urzędu postępowanie w sprawie stosowania przez GWiK praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na:

I. Stosowaniu we wzorcu umownym zatytułowanym *Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* postanowień o treści:

1.1 Odbiorca zobowiązuje się do: (...) pokrycia kosztów wymiany wodomierza głównego powstałych w wyniku nie zabezpieczenia go przed działaniem warunków atmosferycznych albo uszkodzeniami mechanicznymi oraz kosztów zainstalowania wodomierza głównego w przypadku jego kradzieży,

co może zostać uznane za niezgodne z art. 15 ust. 3 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i odprowadzanie ścieków (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 139, poprzednio: tekst jednolity: Dz. U. z 2006 r. nr 123, poz. 858 ze zm.), zwanej dalej: *ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu [...]*, i stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

1.2 Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody bądź ograniczenie lub wstrzymanie odbioru ścieków wywołane:

- a) działaniem siły wyższej albo z wyłącznej winy Odbiorcy lub osoby trzeciej, za którą Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności, (...)*
- c) brakiem wody w ujęciu,*
- d) zanieczyszczeniu wody na ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia, (...)*
- g) przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, (...)*
- i) innymi przyczynami zależnymi od Odbiorcy,*

co może zostać uznane za naruszające art. 471 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r., poz. 121), zwanej dalej: *Kodeks cywilny lub k.c.*, i stanowić praktykę określoną w art. 24. ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

1.3 Odbiorca dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki w terminie określonym w fakturze,

co może zostać uznane za niezgodne z art. 6 ust. 3 pkt 2 o zbiorowym zaopatrzeniu [...] i § 17 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryfy oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. z 2006 r., Nr 127, poz. 886), zwanego dalej: *rozporządzeniem taryfowym*, i stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

1.4 W przypadku niesprawności wodomierza głównego, ilość pobranej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 6 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza, a gdy nie jest to możliwe - na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy niesprawności wodomierza,

co może zostać uznane za niezgodne z § 18 rozporządzenia taryfowego i stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

1.5 Przedstawiciele Przedsiębiorstwa po okazaniu legitymacji lub pisemnego upoważnienia mają prawo wstępu na teren nieruchomości lub pomieszczeń każdego, kto korzysta z usług w celu przeprowadzenia kontroli urządzenia pomiarowego, wodomierza głównego lub wodomierzy zainstalowanych w lokalu i dokonania odczytu ich wskazań, dokonania badań pomiarów, przeprowadzenia przeglądów i napraw urządzeń po-

siadanych przez Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, a także sprawdzenia ilości i jakości ścieków wprowadzanych do sieci.

co może zostać uznane za niezgodne z art. 7 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...] i stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

1.6 Umowa może być rozwiązana (...) przez Przedsiębiorstwo za trzymiesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez Odbiorcę,

co może zostać uznane za niezgodne z art. 6 ust. 3 pkt 6 i art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...] i stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

1.7 W razie naruszenia przez ODBIORCĘ postanowień § 15 ust. 4 albo § 19 ust. 1, w tym w szczególności w razie opóźniania się z zapłatą za wodę przez dwa okresy obrachunkowe uprawnia PRZEDSIĘBIORSTWO do rozwiązania umowy bez zachowania okresu wypowiedzenia.

co może zostać uznane za niezgodne z art. 6 ust. 3 pkt 6 i art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...] i stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

II. Naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niezamieszczenie we wzorcu umownym zatytułowanym *Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* postanowień dotyczących:

II.1 praw i obowiązków stron umowy w zakresie dotyczącym standardów i terminów rozpatrywania zgłaszanych przez konsumentów reklamacji, wbrew wymogowi określonemu w art. 6 ust. 3 pkt 3 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...],

II.2 warunków usuwania awarii przyłączy wodociągowych będących w posiadaniu odbiorcy usług, który to obowiązek wynika z art. 6 ust. 3 pkt 3a ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...],

II.3 ustaleń zawartych w zezwoleniu na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, tj.: daty podjęcia działalności, obszaru działalności, wymagań w zakresie jakości usług wodociągowo-kanalizacyjnych, warunków, zakresu i trybu kontroli realizacji zezwolenia i przestrzegania regulaminu, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...], warunków wprowadzania ograniczeń dostarczania wody w przypadku wystąpienia jej niedoboru, zobowiązania do prowadzenia przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne racjonalnej gospodarki w zakresie działalności objętej zezwoleniem, warunków cofnięcia zezwolenia, warunków dotyczących okoliczności, w których zezwolenie może być cofnięte bez odszkodowania, który to obowiązek wynika z art. 6 ust. 3 pkt 5 ww. ustawy w związku z jej art. 18,

co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

[2] O wszczęciu postępowania w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów i postawionych zarzutach GWiK zostały poinformowane zawiadomieniem z dnia 26 lutego 2015 r. (k. 11- 14).

[3] W poczet dowodów w postępowaniu poprzedzającym wydanie niniejszej decyzji zaliczono kopię KRS Spółki i wzorzec umowy zatytułowany *Umowa o za-*

patrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków przekazane Prezesowi UOKiK przez pełnomocnika Spółki - adw. Andrzeja Zielińskiego przy piśmie z dnia 17 listopada 2014 r., sygn. RGD - 690/212/14/IW (k. 15 - 30).

- [4] W piśmie z dnia 16 marca 2015 r., uzupełnionym pismem z dnia 31 marca 2015 r. pełnomocnik GWiK poinformował, że Spółka uznaje za uprawdopodobnione postawione zarzuty i zobowiązuje się w trybie art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów do zaniechania naruszeń poprzez zmianę zapisów wskazanych w zawiadomieniu, wprowadzenie nowego wzorca umowy oraz dostosowanie do jego postanowień umów z dotychczasowymi odbiorcami usług (k. 31- 32, 34 - 39).
- [5] Spółka, podtrzymując wniosek o wydanie decyzji zobowiązującej, w pismach z dnia 27 lipca 2015 r. i 29 września 2015 r., dokonała modyfikacji zobowiązania, oświadczając, że zobowiązuje się do wprowadzenia nowych wzorców, które uwzględniać będą wszelkie zastrzeżenia objęte zarzutami postępowania. Pełnomocnik Spółki wskazał, że wolą Zarządu Spółki sporządzone zostaną trzy nowe wzorce umowne, „rozdzielając tym samym zawierane przez Spółkę umowy na: 1) umowy o zaopatrzenie w wodę, 2) umowy o odprowadzanie ścieków oraz 3) umowy o zaopatrzenie w wodę oraz odprowadzanie ścieków (k. 45, 48 - 60).
- [6] Wnosząc o wydanie decyzji na podstawie art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, GWiK doprecyzowała w piśmie z dnia 2 listopada 2015 r., że *zobowiązuje się do podjęcia działań zmierzających do zakończenia naruszeń poprzez wprowadzenie nowych wzorców umownych pod nazwami: 1) Umowa o zaopatrzenie w wodę, 2) Umowa o odprowadzanie ścieków oraz 3) Umowa o zaopatrzenie w wodę oraz odprowadzanie ścieków, które nie zawierają postanowień zakwestionowanych w postępowaniu przez Prezesa Urzędu oraz uzupełnione zostały o postanowienia, na których brak wskazywano w postępowaniu, w terminie 2 tygodni od dnia uprawomocnienia się decyzji Prezesa UKOiK w przedmiocie przyjęcia zobowiązania Spółki*. Ponadto, Spółka oświadczyła, że *zobowiązuje się do usunięcia skutków dotychczasowych naruszeń poprzez zaoferowanie klientom możliwości zawarcia nowych umów w oparciu o proponowane wzorce w terminie 3 miesięcy od daty ich wprowadzenia* (k. 63).
- [7] Pismem z dnia 19 listopada 2015 r. Spółka została zawiadomiona o zakończeniu zbierania materiału dowodowego i możliwości zapoznania się z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy. Strona nie skorzystała z prawa zapoznania się z aktami.

PREZES URZĘDU USTALIŁ, CO NASTĘPUJE:

- [8] Gminne Wodociągi i Kanalizacja spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Skarszewach w dniu 25 lutego 2003 r. została zarejestrowana w KRS pod numerem 0000152856 (k. 17- 23). Prowadzi ona działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gminy Skarszewy.
- [9] Wykonując ww. usługi Spółka podpisuje z odbiorcami tych usług umowy, wykorzystując wzorzec dotychczas zatytułowany: *Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, zawierający postanowienia zakwestionowane przez Prezesa Urzędu w poprzedzającym wydanie decyzji postępowaniu w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów (k. 24 - 29). Wszczynając przedmiotowe postępowanie postawiono GWiK zarzut działań bezprawnych polegających na zamieszczeniu we wzorcu umownym regulującym zasady zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków po-

stanowień sprzecznych z przepisami Kodeksu cywilnego, ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...] i rozporządzenia taryfowego. Ponadto, Spółce zarzucono naruszenie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niezamieszczenie w przedstawianym odbiorcy wzorcu umowy postanowień wymaganych przepisami art. 6 ust. 3 pkt 3, 3a i 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...].

Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy Prezes UOKiK zważył, co następuje:

Interes publiczny

[10] Prezes UOKiK, zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów podejmuje działania z zakresu ochrony interesów konsumentów wyłącznie w interesie publicznym, tzn. wtedy, gdy daną praktyką przedsiębiorcy może być dotknięty każdy konsument w analogicznych okolicznościach¹. Warunkiem koniecznym do uruchomienia instrumentów określonych w tej ustawie jest zatem zaistnienie takiego stanu faktycznego, w którym działania przedsiębiorców naruszają jej przepisy i jednocześnie stanowią zagrożenie dla interesu publicznego, bądź też naruszają ten interes.

Takie stanowisko konsekwentnie prezentuje Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów - dalej zwany SOKiK, który w wyroku z dnia 27 czerwca 2001 r. (sygn. akt XVII Ama 92/00) stwierdził, że (...) *interes publiczny w postępowaniu administracyjnym nie jest pojęciem jednolitym i statym. W każdej sprawie winien on być ustalony i konkretyzowany co do swych wymagań. Organ administracji - Prezes Urzędu winien być w toku postępowania i przy wydawaniu decyzji rzecznikiem tego interesu, albowiem wynika to z jego zadań w strukturze administracji publicznej - art. 7 k.p.a. Publiczny oznacza dotyczący ogółu, dotyczący ogółu a nie jednostki, czy też określonej grupy. A zatem podstawą do zastosowania przez Prezesa Urzędu przepisów ustawy o ochronie (...) winno być uprzednie stwierdzenie, że został naruszony interes publicznoprawny, a nie interes prawny jednostki czy też grupy.* Uwzględniając charakter praktyk opisanych w niniejszej decyzji należy stwierdzić, że w rozważanej sprawie ww. przesłanka sformułowana w art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów została spełniona. Rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu nieograniczonego kręgu adresatów, w tym przypadku odbiorców usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, którym - na gruncie art. 4 ust. 12 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 22¹ Kodeksu cywilnego (zwanego dalej k.c.) - przysługuje status konsumenta, tj. osoby fizycznej dokonującej czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Prowadzone przez Prezesa UOKiK postępowanie dotyczyło podejrzenia stosowania przez GWiK praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na zamieszczeniu we wzorcu umownym zatytułowanym *Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* postanowień sprzecznych z przepisami Kodeksu cywilnego, ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu i rozporządzenia taryfowego i naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. Praktyki te mogły zatem dotyczyć wszystkich potencjalnych klientów GWiK, którzy chcieliby skorzystać z jego oferty i zawrzeć umowę o zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków. Oznacza to, że przedmiotowe praktyki mogłyby dotyczyć nieokreślonego z gó-

¹ Por. Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 13 stycznia 2009r., sygn. akt: XVII Ama 26/08.

ry kręgu adresatów. Uznać wobec tego należy, iż niniejsze postępowanie prowadzone jest w interesie publicznym.

Status przedsiębiorcy

- [11] Zgodnie z art. 4 pkt. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez przedsiębiorcę rozumie się między innymi przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 584) wynika, że przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna oraz jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. W rozważanym przypadku podmiot będący stroną postępowania bez wątplenia posiada status przedsiębiorcy, gdyż jest to spółka prawa handlowego prowadząca działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru przedsiębiorców (Krajowego Rejestru Sądowego), a więc podmiot prawa odznaczający się wyodrębnieniem organizacyjnym i majątkowym, prowadzący we własnym imieniu działalność gospodarczą. Zachowania GWiK podlegają zatem kontroli dokonywanej na gruncie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Bezprawność działań

- [12] Przestanką, jaką należy uprawdopodobnić w przypadku naruszenia zakazu określonego w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jest bezprawność podejmowanych przez przedsiębiorcę zachowań. Bezprawność ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującymi przepisami prawa. Praktyki przedsiębiorcy, by zakwalifikować je jako naruszające zbiorowe interesy konsumentów (...) *muszą być zatem wymierzone w uprawnienia, jakie konsumentom przyznają obowiązujące przepisy prawa.*² Porządek prawny, którego naruszenie może wypełniać dyspozycję art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, obejmuje normy prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów³. Same przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Art. 24 tej ustawy nie ma samodzielnego znaczenia prawnego, lecz powinien być interpretowany oraz stosowany w określonym kontekście normatywnym. W związku z tym, w celu konkretyzacji przestanki bezprawności należy sięgnąć do przepisów innych ustaw. Na ich podstawie możliwe jest dokonanie oceny działań przedsiębiorcy w aspekcie ich zgodności z prawem⁴. Stosownie do art. 24 ust. 2 ww. ustawy przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności:

- 1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.);
- 2) naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji;
- 3) nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.

² Uchwała SN z dnia 13 lipca 2006 r. sygn. akt III SZP 3/06.

³ Wyrok SOKiK z dnia 13 listopada 2007 r. sygn. akt XVII AmA 45/07.

⁴ Wyrok SOKiK z dnia 23 czerwca 2006 r. sygn. akt XVIII AmA 32/05.

Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed wymierzonymi w nie naruszeniami polegającymi na sprzecznych z prawem działaniach przedsiębiorców.

Uznanie określonego działania przedsiębiorcy za niezgodne z zakazem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wymaga wykazania, że spełnione zostały kumulatywnie następujące przesłanki:

- oceniane zachowanie jest podejmowane przez podmiot będący przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
- zachowanie przedsiębiorcy nosi znamiona bezprawności,
- praktyka godzi w zbiorowe interesy konsumentów.

W art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ustawodawca wskazał przykładowe rodzaje praktyk, które naruszają zbiorowe interesy konsumentów. Katalog tych praktyk nie jest zatem wyczerpujący. Ustawodawca posłużył się terminem w *szczególności*, co oznacza, że ma on charakter przykładowy. Zamiarem ustawodawcy było uznanie za praktykę określoną w art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów działań, które naruszyły przepisy innych aktów prawnych. Oprócz praktyk wskazanych bezpośrednio przez ustawodawcę w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów *za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów można uznać zachowania naruszające przepisy innych ustaw, które nakładają na przedsiębiorcę określone obowiązki względem konsumenta. Zdaniem Sądu Najwyższego zachowania takie (...) stanowią bowiem jednocześnie zachowania bezprawne i skutkują zniesieniem, ograniczeniem lub zniekształceniem praw konsumentów, wpływając tym samym na chronioną przez przepis obowiązującego prawa sferę ich interesów*⁵.

Podkreślenia wymaga także, że bezprawność jest kategorią obiektywną. Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga zatem kwestia, czy zachowanie przedsiębiorcy było zgodne, czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. O bezprawności działania decyduje całokształt okoliczności konkretnego stanu faktycznego.⁶

Dla stwierdzenia bezprawności działania przedsiębiorcy bez znaczenia pozostaje strona podmiotowa czynu, a zatem wina sprawcy (w znaczeniu subiektywnym, oznaczającym wadliwość procesu decyzyjnego sprawcy) i stopień tej winy, a także świadomość istnienia naruszonych norm prawnych.

- [13] Spółka Gminne Wodociągi i Kanalizacja odpowiadając na zarzuty postawione w postanowieniu o wszczęciu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów złożyła zobowiązanie do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia zarzucanym naruszeniom oraz usunięcia ich skutków. Wobec powyższego w niniejszej sprawie w oparciu o przepis art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, niezbędne będzie jedynie uprawdopodobnienie, a nie wykazanie, przez Prezesa UOKiK na podstawie okoliczności sprawy i innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania, stosowania przez GWiK praktyk, o których mowa w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

⁵ Uchwała SN z dnia 13 lipca 2006 r., sygn. akt III SZP 3/06.

⁶ Wyrok SN z dnia 8 maja 2002 r., sygn. akt I PKN 267/2001.

Przesłanki wydania decyzji zobowiązującej na podstawie art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

- [14] Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione, że został naruszony zakaz, o którym mowa w art. 24, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego zakazu zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zakończenia naruszenia lub usunięcia jego skutków, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, zobowiązać przedsiębiorcę do wykonania tych zobowiązań. W przypadku, gdy przedsiębiorca zaprzestał naruszania zakazu, o którym mowa w art. 24 i zobowiąże się do usunięcia skutków tego naruszenia, zdanie pierwsze stosuje się odpowiednio.
- [15] Istota decyzji zobowiązującej polega na *quasi*-porozumieniu się przedsiębiorcy z Prezesem UOKiK co do sposobu załatwienia sprawy, będącej przedmiotem postępowania. Porozumienie to opiera się na pośrednim przyznaniu się przedsiębiorcy do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów i zobowiązaniu się do określonego zachowania, które ma prowadzić do zakończenia tych naruszeń i zapobieżenia im w przyszłości, w zamian za odstąpienie Prezesa UOKiK od wydania decyzji z art. 26 lub 27 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, stwierdzającej fakt naruszenia zakazu z art. 24 ust.1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz od nałożenia kary pieniężnej na przedsiębiorcę⁷.

Analiza przepisu art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów pozwala jednoznacznie stwierdzić, że Prezes UOKiK może wydać powyższą decyzję w sytuacji łącznego spełnienia dwóch przesłanek:

- uprawdopodobnienia w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, że przedsiębiorca naruszył zakaz, o którym mowa w art. 24,
- zobowiązania się przedsiębiorcy do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zakończenia naruszenia lub usunięcia jego skutków.

Uprawdopodobnienie oznacza, że na korzyść strony postępowania (przedsiębiorcy) odstąpiono od udowodnienia określonych faktów na rzecz uprawdopodobnienia - na podstawie okoliczności sprawy, lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania, że stosuje on praktykę określoną w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów⁸.

Uprawdopodobnienia wymagają wszystkie przesłanki zakazu z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów łącznie. W związku z czym do wydania decyzji zobowiązującej konieczne jest wystąpienie następujących przesłanek:

- 1) uprawdopodobnienie bezprawności działania przedsiębiorcy,
- 2) uprawdopodobnienie naruszenia zbiorowego interesu konsumentów,
- 3) złożenie zobowiązania przez przedsiębiorcę.

⁷ D. Miąsik [w:] T. Skoczny (red.), *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów Komentarz*, Warszawa 2009r., s. 1048;

⁸ M. Sieradzka [w:] K. Kohutek, M. Sieradzka, *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, Warszawa 2008, s. 681;

Uprawdopodobnienie bezprawności działania

[16] W niniejszym postępowaniu uprawdopodobnienia wymagają zarzuty wskazane w punkcie I pkt 1 i 2 sentencji decyzji.

Art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazuje stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności (...) naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. Działania przedsiębiorcy mogą zostać uznane za bezprawne w razie ustalenia, że doszło do naruszenia przepisów innych ustaw, zasad współżycia społecznego oraz dobrych obyczajów.

Ad I.1.1

Zgodnie z art. 15 ust. 3 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...] *Koszty nabycia, zainstalowania i utrzymania wodomierza głównego ponosi przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, a urządzenia pomiarowe - odbiorca usług.* Oznacza to, że według bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, to na podmiocie świadczącym usługi wodociągowo-kanalizacyjne ciąży obowiązek związane z utrzymaniem i wymianą wodomierza głównego. Tymczasem GWiK - umieszczając we wzorcu umowy postanowienie o treści: *Odbiorca zobowiązuje się do: (...) pokrycia kosztów wymiany wodomierza głównego powstałych w wyniku nie zabezpieczenia go przed działaniem warunków atmosferycznych albo uszkodzeniami mechanicznymi oraz kosztów zainstalowania wodomierza głównego w przypadku jego kradzieży* - obowiązek ten przenosi na usługobiorcę. W ocenie Prezesa UOKiK, przedsiębiorca w sposób bezprawny obciąża odbiorcę obowiązkiem każdorazowego pokrycia kosztów wymiany wodomierza głównego powstałych w wyniku niezabezpieczenia go przed działaniem warunków atmosferycznych albo uszkodzeniami mechanicznymi i kradzieżą. Przytoczony powyżej przepis art. 15 ust. 3 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...] w sposób jasny stanowi, że to przedsiębiorstwo wodociągowo - kanalizacyjne odpowiada za nabycie i utrzymanie wodomierza głównego. Można zgodzić się na ponoszenie przez odbiorcę usług kosztów naprawy wodomierza głównego, jeśli utrata lub uszkodzenie były wynikiem działania, za które odbiorca usług ponosi odpowiedzialność, ale powyższe postanowienie stosowane przez przedsiębiorcę znacznie rozszerza odpowiedzialność usługobiorcy. Ponadto przepisy ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...] w rozdziale 6 *Przepisy karne i kary pieniężne* przewiduje odpowiednie sankcje m.in. za uszkodzenie wodomierza głównego. Jednak przepis ustawy w sposób jasny stanowi, że to przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne odpowiada za utrzymanie wodomierza głównego i jeśli utrata/uszkodzenie wodomierza głównego nie będzie miała nic wspólnego z działaniem odbiorcy usług, to nie może być on zobowiązany do pokrycia kosztów jego naprawy. Wobec powyższego, zobowiązanie przez GWiK odbiorców jej usług do pokrycia kosztów wymiany wodomierza głównego, powstałych w wyniku niezabezpieczenia go przed działaniem warunków atmosferycznych albo uszkodzeniami mechanicznymi i kradzieżą, może zostać uznane za działanie bezprawne.

Stąd też uprawdopodobniono, stosowanie przez Spółkę praktyki objętej zarzutem I. 1.1. sentencji decyzji.

Ad I.1.2

W ocenie Prezesa UOKiK, spółka GWiK stosując we wzorcu umownym zatytułowanym *Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* postanowienie o treści: *Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody bądź ograniczenie lub wstrzymanie odbioru ścieków wywołane: (...)*

- c) *brakiem wody w ujęciu,*
- d) *zanieczyszczeniu wody na ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia, (...)*
- g) *przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, (...)*
- i) *innymi przyczynami zależnymi od Odbiorcy,*

mogła ograniczyć swoją odpowiedzialność za ww. zdarzenia, sprzecznie z przepisami Kodeksu cywilnego.

Podstawowym obowiązkiem dostawcy usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków jest zapewnienie zdolności posiadanych urządzeń do realizacji dostaw wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem oraz dostaw wody w sposób ciągły i niezawodny. Zgodnie z reżimem odpowiedzialności kontraktowej (art. 471 k.c.), przedsiębiorca jest obowiązany naprawić szkodę wynikłą z niewykonania swoich obowiązków, a więc z przerw lub ograniczeń w świadczeniu usług dostawy wody i odprowadzania ścieków, jeżeli jest to następstwem okoliczności, za które przedsiębiorca odpowiada. Możliwe są bowiem sytuacje, gdy dostawca usług ponosić będzie odpowiedzialność za przerwy lub ograniczenia w dostawie wody i odprowadzania ścieków, które są np. skutkiem zaniedbań dostawcy tych usług. Dodatkowo stwierdzić należy, że przedsiębiorca ponosi odpowiedzialność na zasadach określonych w art. 435 k.c. Zgodnie z treścią art. 435 § 1 k.c. „*Prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności*”. Spółka ponosi odpowiedzialność za szkody na osobie lub mieniu wyrządzone komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa - odpowiada zatem na zasadzie ryzyka.

W przypadku ww. postanowień dotyczących ograniczenia albo wstrzymania dostaw wody bądź ograniczenia lub wstrzymania odbioru ścieków wywołanych: brakiem wody na ujęciu, zanieczyszczeniem wody na ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia, przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych oraz innymi przyczynami zależnymi od odbiorcy, należy wskazać, że przyczyny te mogą powstać na skutek działań lub zaniechań GWiK, za które będzie ona ponosiła odpowiedzialność. Jak wspomniano wyżej odpowiedzialność GWiK oparta na zasadzie ryzyka jest odpowiedzialnością szerszą, niż odpowiedzialność na zasadzie winy. Jeśli dojdzie do awarii urządzeń należących do GWiK (nawet bez bezpośredniej winy), to Spółka poniesie odpowiedzialność za przerwy w świadczeniu usług, o ile nie wystąpią okoliczności wyłączające odpowiedzialność przedsiębiorcy (ww. art. 435 k.c. - siła wyższa, wyłączna wina poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności).

Tak określona odpowiedzialność nie może być z góry wyłączona lub ograniczona. Spółka GWiK umieszczając we wzorcu przywołane wyżej postanowienie

próbuję wyłączyć swoją odpowiedzialność za przerwy w świadczeniu usług w wypadkach, w których może ponosić odpowiedzialność za taki stan rzeczy. Z tego względu omawiane postanowienie stosowane przez GWiK może zostać uznane za sprzeczne z przepisami powszechnie obowiązującego prawa (art. 471 k.c.).

Uprawdopodobniono zatem naruszenie zakazu, o którym mowa w punkcie I.1.2. sentencji decyzji.

Ad I.1.3

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...], dostarczanie wody lub odprowadzanie ścieków odbywa się na podstawie pisemnej umowy o dostarczanie wody lub odprowadzanie ścieków zawartej między przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym a odbiorcą usług. Stosownie do art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...], umowa ta musi w szczególności zawierać postanowienia dotyczące sposobu i terminów wzajemnych rozliczeń. Dodatkowo - zgodnie z § 17 ust. 1 rozporządzenia taryfowego - odbiorca usług dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę lub odprowadzone ścieki w terminie określonym w fakturze, który nie może być krótszy niż 14 dni od daty jej wystania lub dostarczenia w inny sposób.

W związku z powyższym, zawarcie we wzorcu umownym postanowienia, zgodnie z którym: *Odbiorca dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki w terminie określonym w fakturze* może być uznane za niezgodne z wyżej wymienionymi przepisami. Usługobiorca nie otrzymuje w umowie informacji o terminach wzajemnych rozliczeń, natomiast usługodawca uprawniony jest do dowolnego określenia terminu w fakturze, bez uwzględnienia przepisów rozporządzenia taryfowego, co w dalszej perspektywie może narażać konsumenta na konsekwencje wynikające z nieterminowego uregulowania należności.

W ocenie Prezesa Urzędu, określony przez GWiK w stosowanym wzorcu umowy termin zapłaty za dostarczoną wodę i odprowadzane ścieki może być uznany za niezgodny z art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu i § 17 ust. 1 rozporządzenia taryfowego. W konsekwencji, określone w punkcie I.1.3 sentencji decyzji naruszenie zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zostało uprawdopodobnione.

Ad I.1.4

Przepis § 18 ust. 1 rozporządzenia taryfowego nakazuje przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu w razie niesprawności wodomierza głównego ustalić ilość pobranej wody, w pierwszej kolejności, na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza głównego. Ustawodawca przyjął, iż okres 3 miesięcy jest optymalny dla ustalenia ilości pobranej wody w przypadku niesprawności wodomierza i pozwala na zachowanie równowagi interesów zarówno odbiorcy wody, jak i przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego.

W razie braku możliwości ustalenia ilości pobranej wody w wyżej opisany sposób, ustawodawca dopuszcza możliwość ustalenia jej na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniamięsięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy nieprawidłowego działania wodomierza. Jednak ostatnie dwa sposoby rozliczania ilości wody w razie niesprawności wodomierza głównego, określone przez ustawodawcę mogą być zastosowane wyjątkowo, w określonym przypadku tj. braku możliwości ustalenia ilości pobranej wody na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza. Taki

sposób rozliczenia ilości zużytej wody w razie niesprawności wodomierza jest obowiązkiem przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego. W związku z tym, przyjęcie przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne innego sposobu rozliczenia ilości pobranej wody w okresie niesprawności wodomierza jest działaniem bezprawnym.

Spółka wbrew przepisowi, w przypadku niesprawności wodomierza głównego, ilość pobranej wody ustalała na podstawie średniego zużycia wody w okresie 6 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza, a gdy nie jest to możliwe - na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy niesprawności wodomierza, a więc w sposób sprzeczny z przepisem § 18 ust. 1 rozporządzenia taryfowego.

Mając na uwadze powyższe uznać należy, że działanie GWiK polegające na umieszczeniu we wzorcu umownym postanowienia, którego treść jest sprzeczna z § 18 ust. 1 rozporządzenia taryfowego, może być uznane za bezprawne. Tym samym uprawdopodobniono naruszenie zakazu objętego zarzutem określonym w punkcie I.1.4 sentencji decyzji.

Ad I.1.5

Zgodnie z art. 7 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...], osoby reprezentujące przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, po okazaniu legitymacji służbowej i pisemnego upoważnienia, mają prawo wstępu na teren nieruchomości lub obiektu budowlanego należących do osób, o których mowa w art. 6 ust. 2 i 4 - 7 ustawy, w celu:

- 1) zainstalowania lub demontażu wodomierza głównego;
- 2) przeprowadzenia kontroli urządzenia pomiarowego, wodomierza głównego lub wodomierzy zainstalowanych przy punktach czerpalnych i dokonania odczytu ich wskazań oraz dokonania badań i pomiarów;
- 3) przeprowadzenia przeglądów i napraw urządzeń posiadanych przez to przedsiębiorstwo;
- 4) sprawdzenia ilości i jakości ścieków wprowadzanych do sieci;
- 5) odcięcia przyłącza wodociągowego lub przyłącza kanalizacyjnego lub założenia plomb na zamkniętych zaworach odcinających dostarczanie wody do lokalu;
- 6) usunięcia awarii przyłącza wodociągowego lub przyłącza kanalizacyjnego, jeżeli umowa, o której mowa w art. 6 ust. 1, tak stanowi.

Z kolei art. 6 ust. 3 pkt 4 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...] stanowi, że umowa o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków musi bezwzględnie zawierać postanowienia dotyczące procedur i warunków kontroli urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych. Nie ulega więc wątpliwości, że procedury te powinny być zgodne z uregulowaniami ustawowymi, a więc przewidywać, co najmniej, że kontrola może być przeprowadzona jedynie wówczas, gdy kontrolujący okaże legitymację służbową i pisemne upoważnienie (art. 7).

W wykorzystywanym w obrocie z konsumentami wzorcu umownym zamieszczono postanowienie, zgodnie z którym: *Przedstawiciele Przedsiębiorstwa po okazaniu legitymacji lub pisemnego upoważnienia mają prawo wstępu na teren nieruchomości lub pomieszczeń każdego, kto korzysta z usług w celu przeprowadzenia kontroli urządzenia pomiarowego, wodomierza głównego lub wodomierzy zainstalowanych w lokalu i dokonania odczytu ich wskazań, dokonania badań pomiarów, przeprowadzenia przeglądów i napraw urządzeń posiadanych*

przez Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, a także sprawdzenia ilości i jakości ścieków wprowadzanych do sieci.

Zakwestionowane przez Prezesa Urzędu postanowienie przewiduje po stronie GWiK uprawnienie do wstępu na teren nieruchomości i dokonywania ww. czynności po okazaniu przez kontrolujących alternatywnie legitymacji służbowej lub pisemnego upoważnienia, podczas gdy art. 7 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...] wymaga, aby osoby te okazały kontrolowanemu zarówno legitymację służbową, jak i pisemne upoważnienie. Jak podkreśla się w orzecznictwie⁹, zaniechanie zamieszczenia w treści zawieranych z konsumentami umów postanowień dotyczących uprawnień przedsiębiorstwa w zakresie przeprowadzenia czynności kontrolnych, o których mowa w art. 7 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...] powoduje, że odbiorca usług nie otrzymuje kompletnej informacji o tym, kto, na jakiej podstawie oraz w celu przeprowadzenia jakich czynności może żądać wstępu na teren należących do odbiorcy nieruchomości i obiektów, a także jakimi dokumentami powinna się legitymować osoba przystępująca do przeprowadzenia tych czynności. Nieznajomość - po stronie konsumentów - ich obowiązków w zakresie umożliwienia przedstawicielom przedsiębiorstwa wstępu na teren zajmowanych przez nich nieruchomości celem wykonania szeroko pojętych czynności kontrolnych i naprawczych, jak również brak wiedzy na temat warunków i procedur takich kontroli (obowiązek okazania legitymacji służbowej i pisemnego upoważnienia) wiąże się z możliwością wystąpienia negatywnych skutków po stronie konsumentów. Niewiedza w powyższym zakresie może również narazić konsumentów na kontrolę przez osobę nieupoważnioną do jej przeprowadzenia.

Mając na uwadze powyższe uznać należy, że działanie GWiK polegające na umieszczeniu we wzorcu umownym postanowienia, którego treść jest sprzeczna z art. 7 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...], może być uznane za bezprawne. Tym samym, uprawdopodobniono stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w zakresie zarzutu określonego punktem I.1.5 niniejszej decyzji.

Ad I.1.6 i I.1.7

Stosownie do art. 6 ust. 3 pkt 6 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...], umowa o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków powinna w szczególności zawierać postanowienia dotyczące okresu jej obowiązywania oraz odpowiedzialność za niedotrzymanie jej warunków, w tym warunków wypowiedzenia. Należy zaznaczyć, iż warunki wypowiedzenia, które powinny zostać określone w umowie, powinny odnosić się do sytuacji niedotrzymania jej warunków.

Z uwagi na charakter świadczonych przez GWiK usług, które należą do usług użyteczności publicznej, jak również cel ustawy, którym jest między innymi ochrona interesu odbiorców ww. usług, uznać należy, że zgodnie z wolą racjonalnego ustawodawcy przepis art. 6 ust. 3 pkt 6 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...] ogranicza prawo przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, jako mocniejszej strony stosunku prawnego, do swobodnego wypowiedzenia umowy, nakazując określenie w umowie warunków jej wypowiedzenia, tj.: trybu i przesłanek wypowiedzenia. W związku z tym, umowa kierowana do konsumentów powinna szczegółowo określać sytuacje, w jakich może dojść do jej wypowiedzenia przez przedsiębiorstwo wodociągowo - kanalizacyjne, a także wskazywać okres jej wypowiedzenia rozumiany jako czas, który musi upłynąć od złożenia oświadczenia woli o wypowiedzeniu

⁹ Por. decyzja Prezesa UOKiK nr RKT 8/2009 z dnia 24.03.2009 r.

umowy do jej rozwiązania. Jedynie wcześniejsze określenie w umowie sytuacji uprawniających do jej wypowiedzenia przez dostawcę usług oraz trybu wypowiedzenia może zapewnić konsumentom minimum bezpieczeństwa w zakresie świadczenia omawianych usług użyteczności publicznej.

Przedsiębiorstwo wodociągowo - kanalizacyjne wypowiadając umowę zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków powinno mieć na uwadze treść art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...] określającego, w jakich okolicznościach przedsiębiorstwo wodociągowo kanalizacyjne uprawnione jest do wstrzymania świadczenia usług na rzecz odbiorcy. Formułując ten przepis ustawodawca nie posłużył się sformułowaniem „w szczególności”, „na przykład” lub podobnym. Oznacza to, że katalog okoliczności, które stanowią podstawę do wstrzymania dostaw wody i zaprzestania odbierania ścieków ma charakter zamknięty, który nie może być dowolnie i arbitralnie rozszerzany przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne. Odcięcie dostaw wody i/lub zamknięcie przyłącza kanalizacyjnego może nastąpić tylko wówczas, gdy wystąpi jedna z przesłanek określonych w art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...]. Do tych przypadków zaliczono sytuacje, w których: przyłączy wodociągowe lub przyłączy kanalizacyjne wykonano niezgodnie z przepisami prawa; odbiorca usług nie uiścił należności za pełne dwa okresy obrachunkowe, następujące po dniu otrzymania upomnienia w sprawie uregulowania zaległej opłaty; jakość wprowadzanych ścieków nie spełnia wymogów określonych w przepisach prawa lub stwierdzono celowe uszkodzenie albo pominięcie urządzenia pomiarowego; został stwierdzony nielegalny pobór wody lub nielegalne odprowadzanie ścieków, to jest bez zawarcia umowy, jak również przy celowo uszkodzonych albo pominiętych wodomierzach lub urządzeniach pomiarowych. Przepis ten należy rozumieć wprost, tzn. przyjąć, iż odcięcie wody lub zamknięcie przyłącza kanalizacyjnego jest możliwe tylko i wyłącznie w sytuacjach w nim określonych. Nie ma zatem możliwości rozszerzania podstaw odcięcia wody lub zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego na inne sytuacje nieokreślone wyraźnie w tym przepisie.

Mając na względzie charakter rozpatrywanych usług (które powinny być świadczone powszechnie i w sposób ciągły) oraz cele ustawy (która ma m.in. chronić interes odbiorców usług), powyższe uregulowanie z art. 8 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...] należy rozumieć jako ograniczenie prawa przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego do wypowiedzenia umowy o zaopatrzenie w wodę i/lub odprowadzanie ścieków w każdym momencie. Zasadnym jest więc przyjęcie, że skoro tylko w wymienionych - w formie katalogu zamkniętego - przypadkach przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne może odciąć wodę lub zamknąć przyłączy kanalizacyjne, to też tylko w tych samych przypadkach można umowę wypowiedzieć. Przyczyny wypowiedzenia umowy przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne są więc enumeratywnie wyliczone. Tak też sytuację tę ocenia Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 3 sierpnia 2012 r., sygn. akt VI Aca 354/12, gdzie w uzasadnieniu stwierdza, że (...) *przy ustawowym obowiązku przedsiębiorstwa do zawarcia umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków z osobą, której nieruchomość została przyłączona do sieci i która wystąpiła z pisemnym wnioskiem o zawarcie umowy wynikającym z art. 6 ust. 2 w/w ustawy, tylko w przypadkach określonych w art. 8 możliwe jest wypowiedzenie umowy. Ma rację bowiem Sąd Okręgowy, że wypowiedzenie umowy skutkuje odcięciem dostaw wody lub zamknięciem przyłącza kanalizacyjnego, a więc powoduje konsekwencje przewidziane w art. 8 ust. 1 ustawy, bo obojętne świadczenia wynika z łączącego strony stosunku zobowiązaniowego.*

Spółka Gminne Wodociągi i Kanalizacja, stosując postanowienie przewidujące, że *Umowa może być rozwiązana: (...) przez Przedsiębiorstwo za trzymiesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez Odbiorcę*, nie określiła precyzyjnie warunków wypowiedzenia umowy przez usługodawcę i nie ograniczyła ich jedynie do sytuacji wskazanych w art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...]. Taka sytuacja powoduje po stronie odbiorców usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków brak pewności ich nieprzerwanej dostawy/odbioru.

Stosowane przez Spółkę postanowienie, zgodnie z którym *W razie naruszenia przez ODBIORCĘ postanowień § 15 ust. 4 albo § 19 ust. 1, w tym w szczególności w razie opóźniania się z zapłatą za wodę przez dwa okresy obrachunkowe uprawnia PRZEDSIĘBIORSTWO do rozwiązania umowy bez zachowania okresu wypowiedzenia*, daje jej uprawnienia do natychmiastowego rozwiązania umowy w sytuacjach, które nie wynikają z regulacji art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...], tj.: gdy odbiorca usług nie powiadomi natychmiast Spółki o stwierdzeniu zerwania plomb wodomierza, jego osłon, uszkodzenia wodomierza, jego przemieszczeniu lub kradzieży lub gdy odbiorca opóźnia się z zapłatą za wodę przez dwa okresy obrachunkowe, bez uwzględnienia, że muszą to być dwa pełne okresy obrachunkowe następujące po dniu otrzymania upomnienia w sprawie uregulowania zaległych opłat.

Takie postanowienia mogą wprowadzać odbiorców usług w błąd co do rzeczywistych uprawnień przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego do rozwiązania umowy, wynikających z ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...] oraz powodować nieuzasadnione pozbawienie ich dostępu do ww. usług.

Reasumując, należy stwierdzić, że stosowany przez GWiK wzorzec umowy nie określa - zgodnie z wymogiem art. 6 ust. 3 pkt 6 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...] - warunków wypowiedzenia umowy przez usługodawcę i - pomimo, że ustawodawca przewidział dla dostawcy usług ściśle określone przypadki zaprzestania ich świadczenia, nie ogranicza ich jedynie do sytuacji wskazanych w art. 8 ust. 1 tej ustawy. Kwestionowane postanowienia dają GWiK uprawnienia szersze niż zezwalają na to przepisy i stwarzają dla odbiorców ryzyko nieuprawnionego pozbawienia ich możliwości korzystania z usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Działanie takie może zostać uznane za bezprawne. Uprawdopodobniono zatem naruszenie przez Spółkę zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 2 tej ustawy, zgodnie z zarzutami wskazanymi w punktach I.1.6 i I.1.7 sentencji decyzji.

Ad I.2.1

Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 3 pkt 3 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...], umowa o dostarczanie wody lub odprowadzanie ścieków musi zawierać postanowienia dotyczące praw i obowiązków stron. W treści stosowanego przez GWiK wzorca brak jest postanowień określających tryb postępowania reklamacyjnego. We wzorcu nie informuje się o formach i terminach, w jakich może być złożona reklamacja, ani o tym, w jakim terminie Spółka zobowiązana jest do jej rozpatrzenia. GWiK, jako profesjonalista świadczący usługi o charakterze użyteczności publicznej, powinien formułować treść umowy w taki sposób, aby nie doprowadzić do sytuacji, w której konsument - z uwagi na fakt, że nie otrzymuje za pośrednictwem umowy pełnej informacji na temat praw i obowiązków stron - nie jest w stanie korzystać z pełni swoich praw. Podkreślić również należy, iż z punktu widzenia konsumenta kluczowe

znaczenie ma prawo do otrzymania usługi o należytej jakości w sposób ciągły i niezawodny, w dalszej zaś kolejności prawo do podejmowania działań w celu wyegzekwowania od dostawcy, aby świadczenie usług realizowane było w sposób należyty. Służyć ma temu właśnie tryb reklamacyjny. Informacja w powyższym zakresie jest dla konsumenta istotna, bowiem dotyczy możliwości dochodzenia przez konsumenta jego praw i roszczeń. Informacje dotyczące postępowania reklamacyjnego pozwalają konsumentowi na uzyskanie pełnej wiedzy o zakresie jego praw i obowiązków.

Należy zwrócić uwagę, iż w wyroku z dnia 14 maja 2010 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie (sygn. akt VI ACa 1095/09) uznał, że zasady lojalności nakazują, aby umowy zawierane z konsumentami w możliwie najszerszy sposób informowały ich o przysługujących im prawach w zakresie dokonywania reklamacji, to jest zasad, trybu oraz terminów reklamacji w związku z nienależytym wykonaniem umowy, inaczej działanie takie może naruszać interesy konsumentów, powodować ich niedoinformowanie, a wręcz mieć znamiona wprowadzania w błąd. Postanowienia te mają istotne znaczenie dla klientów, albowiem wiążą się z zapewnieniem im możliwości należytego dochodzenia przysługujących im praw. Zatem wraz z umową klienci powinni otrzymać komplet informacji na temat jej warunków, w tym w zakresie reklamacji i odpowiedzi na żądania, skargi i zażalenia.

Mając na względzie powyższe, należy uznać, iż stosowany przez GWiK wzorzec umowny nie spełnia obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 3 pkt 3 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...]. W związku z tym, uprawdopodobniona została bezprawność działania GWiK w zakresie zarzutu wskazanego w punkcie I.2.1 sentencji decyzji.

Ad I.2.2

Zgodnie z art. 6 pkt 3a ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...], umowa o dostarczanie wody lub oprowadzanie ścieków zawiera w szczególności warunki usuwania awarii przyłączy wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu odbiorcy usług. Z analizy postanowień stosowanego przez GWiK wzorca umów wynika, że nie zamieszczono w nim informacji wymaganych w ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu [...], określonych w art. 6 ust. 3 pkt 3a ww. ustawy, co uprawdopodobnia stosowanie przez Spółkę praktyki objętej zarzutem I. 2.2 sentencji decyzji

Ad I.2.3

Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 3 pkt 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...], umowa o dostarczanie wody lub odprowadzanie ścieków musi zawierać ustalenia zawarte w zezwoleniu na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, o których mowa w art. 18 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...]. Do informacji tych należy:

- 1) oznaczenie przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, jego siedzibę i adres,
- 2) data podjęcia działalności,
- 3) przedmiot i obszar działalności,
- 4) wymagania w zakresie jakości usług wodociągowo-kanalizacyjnych,
- 5) warunki, zakres i tryb kontroli realizacji zezwolenia i przestrzegania regulaminu, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ww. ustawy,
- 6) warunki wprowadzania ograniczeń dostarczania wody w przypadku wystąpienia jej niedoboru,

- 7) zobowiązanie do prowadzenia przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne racjonalnej gospodarki w zakresie działalności objętej zezwoleniem,
- 8) warunki cofnięcia zezwolenia,
- 9) warunki dotyczące okoliczności, w których zezwolenie może być cofnięte bez odszkodowania.

Spośród wymienionych ustaleń, które zawarte są w zezwoleniu, wzorzec umowny będący przedmiotem kontroli Prezesa UOKiK, zawiera jedynie informację na temat oznaczenia przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, jego siedzibę i adres. Pozostałe kwestie zostały we wzorcu pominięte.

Mając na względzie powyższe, należy uznać, iż stosowany przez GWiK wzorzec umowy nie spełniał obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 3 pkt 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu. Działanie takie może być bezprawne. Tym samym, uprawdopodobniono stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w zakresie zarzutu określonego punktem I.1.5 niniejszej decyzji.

Zobowiązanie przedsiębiorcy

- [17] Warunkiem pozwalającym na wydanie decyzji zobowiązującej przez Prezesa UOKiK jest złożenie przez przedsiębiorcę określonego zobowiązania. Zobowiązanie może polegać na podjęciu działania bądź zaniechania, w zależności od tego, jaka postać zachowania przedsiębiorcy będzie niezbędna do zabezpieczenia interesów konsumentów. W przedmiotowej sprawie, wobec faktu złożenia przez GWiK zobowiązania, o treści wskazanej w pkt I ppkt A i B sentencji niniejszej decyzji, Prezes UOKiK uznał, iż w ustalonych okolicznościach faktycznych i prawnych sprawy, zasadne jest przyjęcie zobowiązania strony i wydanie decyzji zobowiązującej na podstawie art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W ocenie Prezesa UOKiK zobowiązanie przedstawione przez przedsiębiorcę zmierza do zapobieżenia naruszeniom zbiorowych interesów konsumentów, jak również do wyeliminowania trwających skutków naruszenia, co w sposób wystarczający zabezpieczy interesy konsumentów. W związku z tym, wniosek GWiK o wydanie decyzji zobowiązującej w należało uwzględnić.

Zgodnie z art. 28 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes UOKiK określił w decyzji terminy wykonania zobowiązań nałożonych na GWiK. Wprowadzenie do obrotu nowych wzorców umów powinno nastąpić w terminie dwóch tygodni od uprawomocnienia się niniejszej decyzji, a zaoferowanie obecnym klientom możliwości zawarcia nowych umów w oparciu o proponowane wzorce w terminie trzech miesięcy od daty wprowadzenia nowych wzorców umownych. Prezes Urzędu uznał, że są to terminy wystarczające na wykonanie nałożonych na przedsiębiorcę obowiązków, uwzględniające wniosek przedsiębiorcy. Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie II sentencji decyzji.

Obowiązek składania informacji o stopniu realizacji zobowiązania

- [18] Stosownie do art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów elementem obligatoryjnym decyzji zobowiązującej jest nałożenie przez Prezesa UOKiK obowiązku składania w terminie wyznaczonym przez organ ochrony konkurencji i konsumentów informacji o stopniu realizacji zobowiązań, m.in. w formie sprawozdania z wykonania nałożonego zobowiązania. Nałożenie zaś obowiązku sprawozdawczego zwalnia Prezesa UOKiK z konieczności

monitorowania zachowań przedsiębiorcy¹⁰, a pozwala skoncentrować się na efekcie końcowym realizacji zobowiązań, jakim jest sprawozdanie. GWiK zostało zobowiązane do przekazania w terminie pięciu miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji:

- 1) nowych wzorców umów wprowadzonych zgodnie z przyjętym zobowiązaniem, o których mowa w punkcie I. A sentencji decyzji,
- 2) kopii 3 przykładowych umów zawartych z nowymi odbiorcami usług, w oparciu o wprowadzone wzorce,
- 3) dowodów zaoferowania dotychczasowym odbiorcom usług możliwości zawarcia nowych umów w oparciu o proponowane wzorce, poprzez przekazanie kopii listy z podpisami klientów, którym propozycja zawarcia umowy w oparciu o nowy wzorec złożona została osobiście przez inkasentów przedsiębiorcy oraz w przypadku konsumentów, którym wysłano propozycję zawarcia nowej umowy, przekazania kopii listy wysyłkowej wraz z kopią przykładowego pisma informującego o możliwości zawarcia nowej umowy,
- 4) informacji o liczbie dotychczasowych odbiorców usług, którym doręczono propozycje zawarcia nowych umów oraz o liczbie odbiorców usług, którym nie przekazano takiej propozycji, ze wskazaniem przyczyn takiego stanu,
- 5) informacji o liczbie odbiorców usług, którzy podpisali nowe umowy.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w punkcie III sentencji decyzji.

Umorzenie postępowania - punkt III sentencji decyzji

[19] Zgodnie z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w sprawach nieuregulowanych w tej ustawie, do postępowania przed Prezesem Urzędu stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Zgodnie z art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: z 2013 r., poz. 267 ze zm.), zwanej dalej: *k.p.a.*, „Gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe w całości albo w części, organ administracji publicznej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania odpowiednio w całości albo w części”.

Umorzenie postępowania na podstawie art. 105 § 1 k.p.a. jest obligatoryjne, co oznacza, iż ustalenie przestanki bezprzedmiotowości postępowania stwarza obowiązek zakończenia postępowania w danej instancji przez jego umorzenie, ponieważ brak jest podstaw do rozstrzygnięcia sprawy co do jej istoty. Dalsze prowadzenie postępowania w takim przypadku stanowiłoby o jego wadliwości, mającej istotny wpływ na wynik sprawy. Podkreślić przy tym należy, iż przesłanka umorzenia postępowania może istnieć jeszcze przed wszczęciem postępowania, co zostanie ujawnione w toczącym się postępowaniu, a może ona powstać także w czasie trwania postępowania, a więc w sprawie już zawisłej przed organami administracyjnymi.

Z bezprzedmiotowością postępowania administracyjnego w rozumieniu art. 105 § 1 k.p.a. mamy do czynienia wówczas, gdy odpadł jeden z konstytutywnych elementów sprawy administracyjnej, o której mowa w art. 1 pkt 1 k.p.a.¹¹ Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 24 kwietnia 2003 r. (sygn. akt III SA 2225/01) podniósł, że bezprzedmiotowość postępowania oznacza brak któregoś z elementów stosunku materialnoprawnego, skutkującym tym, iż nie można załatwić sprawy przez rozstrzygnięcie jej co do istoty.

¹⁰ D. Miąsik, [w:] T. Skoczny (red.), *Ustawa (...)*, op.cit., s.1055.

¹¹ Por. A. Wróbel, *Komentarz aktualizowany do art. 105 Kodeksu postępowania administracyjnego*, LEX/el.2015

Jest to orzeczenie formalne, kończące postępowanie bez jego merytorycznego rozstrzygnięcia.

W toku postępowania administracyjnego Prezes Urzędu przedstawił GWiK zarzut bezprawnego działania poprzez stosowanie we wzorcu umownym zatytułowanym Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków postanowienia o treści: *Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody bądź ograniczenie lub wstrzymanie odbioru ścieków wywołane: a) działaniem siły wyższej albo z wyłącznej winy Odbiorcy lub osoby trzeciej, za którą Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności*, jako naruszającego art. 471 kodeksu cywilnego i stanowiącego praktykę określoną w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z treścią art. 435 § 1 k.c. *Prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności.*

Mając na uwadze brzmienie art. 435 § 1 k.c. należy stwierdzić, że cytowane wyżej postanowienie wzorca umownego stosowanego przez GWiK nie nosi znamion naruszenia art. 471 k.c. W związku z powyższym postępowanie administracyjne w tym zakresie należy, jako bezprzedmiotowe, umorzyć.

W związku z czym orzeczono, jak w punkcie III sentencji niniejszej decyzji.

POUCZENIE:

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r. poz. 101 ze zm.) - od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Gdańsku.

Z upoważnienia Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury w Gdańsku
Roman Jarząbek